

РОЗДІЛ 6. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РИНКУ ЛІЗИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

ANALYSIS OF THE LEASING SERVICES MARKET IN UKRAINE

У статті розглянуто основні тенденції, що визначають розвиток ринку лізингових послуг в Україні. Охарактеризовано основних учасників ринку фінансового лізингу. Проаналізовано основні показники, що характеризують надання послуг фінансового лізингу в Україні. Виявлено основні проблеми, що стримують розвиток та ефективне використання лізингу для фінансування потреб українського бізнесу. Виділено основні напрями та перспективи подальшого розвитку лізингових відносин в Україні.
Ключові слова: лізинг, фінансовий лізинг, лізинговий ринок, лізингові угоди, лізингові компанії, лізингодавці.

В статье рассмотрены основные тенденции, определяющие развитие рынка лизинговых услуг в Украине. Охарактеризованы основные участники рынка финансового лизинга. Проанализированы основные показатели, характеризующие предоставление услуг финансового лизинга в Украине. Выявлены основные проблемы, сдерживающие

развитие и эффективное использование лизинга для финансирования потребностей украинского бизнеса. Выделены основные направления и перспективы дальнейшего развития лизинговых отношений в Украине.
Ключевые слова: лизинг, финансовый лизинг, лизинговый рынок, лизинговые сделки, лизинговые компании, лизингодатели.

The article considers the main trends, which determine the development of the leasing market in Ukraine. The main participants of the financial leasing market are described. Main indicators, which characterize the provision of financial leasing services in Ukraine, have been analyzed. Revealed basic problems, which hamper the development and effective use of leasing to finance the needs of Ukrainian business. Highlighted main directions and prospects of leasing relations in Ukraine further development.

Key words: leasing, financial leasing, leasing market, leasing agreements, leasing companies, lessors.

УДК 336.774(477)

Борисюк І.О.

к. е. н., доцент кафедри економіки
 Національний авіаційний університет
Цибульська А.С.
 студентка
 Національний авіаційний університет

Постановка проблеми. Нині лізинг є одним із найбільш перспективних і дієвих інструментів фінансування капіталовкладень підприємств, який здатний ефективно розвивати виробництво та активізувати інвестиційний процес в країні. Він сприяє оновленню застарілої матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання, отриманню ними доступу до найновішої техніки та сучасних технологій за порівняно невисоку ціну, розвитку малих та середніх підприємств. Тому розвиток цієї фінансової послуги на фінансовому ринку України є необхідним та актуальним.

У розвинених країнах через лізинг здійснюється майже третина інвестицій в основні засоби, тоді як в Україні цей показник останніми роками не перевищує 4%. В країнах ЄС для представників малого та середнього бізнесу лізинг є другим за поширеністю джерелом фінансування після кредитних ліній. В Європі 24% лізингодержувачів є ФОП або підприємцями-початківцями у власному мікробізнесі. Незважаючи на велике поширення лізингу у розвинутих країнах, в економічному середовищі України такий вид взаємовідносин ще дуже мало поширений через його порівняну новизну, незначний досвід і недосконалість законодавчої бази.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На сучасному етапі розвитку фінансових інструментів в Україні лізинг привертає увагу багатьох іноземних та вітчизняних учених, про що свідчить велика кількість публікацій з теми лізингу. Питання

організації лізингових відносин та розвитку лізингових послуг в Україні досліджувалися в працях Л. Бенювської, Г. Грідіної, О. Грищенко, О. Кузьміна, Н. Лісовської, С. Лукаш, Б. Луціва, В. Міщенко, Г. Холодного, В. Черненко та інших науковців. Однак автори спираються на застарілі статистичні дані, що ускладнює уявлення про сучасний стан речей на ринку лізингу, оскільки він постійно перебуває в динаміці.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз динаміки, виявлення тенденцій, проблем та напрямів подальшого розвитку ринку лізингових послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лізинг – це підприємницька діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингодержувачу майна. Таке майно є власністю лізингодавця або набувається ним у власність за дорученням і погодженням з лізингодержувачем у відповідного продавця майна за умови сплати лізингодержувачем періодичних лізингових платежів [1].

Залежно від особливостей здійснення лізингових операцій лізинг може бути двох видів, а саме фінансовим та оперативним. За формою здійснення лізинг може бути зворотним, пайовим, міжнародним тощо. Об'єктом лізингу може бути нерухоме і рухоме майно, призначене для використання як основні фонди, яке не заборонене

законом до вільного обігу на ринку і щодо якого немає обмежень про передачу його в лізинг.

Ринок фінансового лізингу складається з таких двох основних учасників:

1) фінансові компанії, які, крім фінансового лізингу, надають інші фінансові послуги (кредитування, гарантії та поруки тощо), однак ця група компаній, яких налічується близько 400, фактично не здійснює фінансовий лізинг;

2) лізингодавці – юридичні особи, які є в Реєстрі Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг); вони не є фінансовими установами, але саме на них припадає основна частка фінансового лізингу; на кінець 2017 року було зареєстровано близько 200 таких установ [2].

Станом на 30 вересня 2017 року до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги та перебувають на обліку в Нацкомфінпослуг, внесено інформацію про 193 юридичних осіб-лізингодавців, а до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 408 фінансових компаній, що надають послуги фінансового лізингу (рис. 1).

З метою сприяння розвитку відкритого та рівнодоступного ринку оперативного і фінансового лізингу в Україні шляхом координації діяльності підприємств, що об'єдналися для захисту спільних інтересів, у 2005 році було створено Асоціацію «Українське об'єднання лізингодавців» як добровільне об'єднання професійних учасників ринку лізингу [3].

Рейтинг лізингових компаній за розміром лізингового портфеля, який розробила Асоціація «Українське об'єднання лізингодавців», показано в табл. 1.

В першій трійці перебувають компанії з іноземним капіталом. Так, засновником ПП «ВТБ Лізинг Україна» є «Лафлукс трейдінг» (Кіпр); ТОВ «Райффайзен Лізинг Аваль» – дочірня компанія «Райффайзен Банк Аваль» та «Райффайзен Лізинг Інтер-

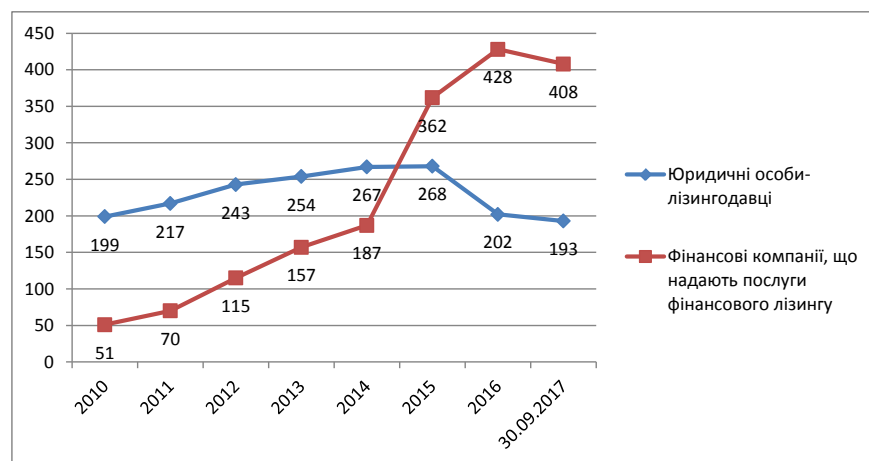

Рис. 1. Кількість юридичних осіб-лізингодавців та фінансових компаній, що надають послуги фінансового лізингу в Україні в 2010–2017 роках [2]

Таблиця 1

Рейтинг лізингових компаній за результатом 1 півріччя 2016 року [4]

№	Назва лізингової компанії	Лізинговий портфель, млн. грн.
1	ВТБ Лізинг Україна	3 838,350
2	Райффайзен Лізинг Аваль	2 013,245
3	УніКредит Лізинг	1 571,323
4	ІНГ Лізинг Україна	1 449,600
5	ОТП Лізинг	842,325
6	Порше Лізинг Україна	471,830
7	Хюпо Альпе-Адрія-Лізинг	468,151
8	ALD Automotive/ Перша лізингова компанія	384,000
9	Євро Лізинг	366,822
10	VAB Лізинг	314,700
11	Сканія Кредит Україна	241,000
12	Ілта	204,883
13	AVIS Україна	203,000
14	СГ Еквіпмент Лізинг Україна	153,000
15	Кредит Європа Лізинг	84,556
16	Адванс-Лізинг	57,600
17	Укіо Банк Лізинг	53,000
18	Автоприват	52,100
19	Оптіма-лізинг	20,770
20	ВФС Україна	16,500
	Разом	12 806,755

нешнл» (Австрія); «УніКредит Лізинг» є частиною міжнародної фінансової групи «UniCredit» (Італія).

Дослідження розвитку ринку лізингу та його сучасного стану в Україні проведено на основі статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців» [2; 3].

Сьогодні вітчизняний ринок надання лізингових послуг активно розвивається та демонструє зростання. Бурхливе зростання економіки, створення нової та розбудова наявної інфраструктури, а також популяризація лізингу як зручного інструмента для фінансування техніки та обладнання потужними фінансовими структурами з іноземним капіталом і досвідом сприяли росту лізингового ринку у 2007–2013 роках. Економічна криза 2008–2009 років дещо сповільнила темпи, більшість суб'єктів господарю-

вання почала економити на оновленні основних засобів, виросли проценті, валютні, кредитні ризики, більшість клієнтів стала неплатоспроможною, невеликі лізингові компанії почали виходити з ринку та зачиняти свої філії. Однак вже у 2010–2011 роках приріст об'ємів лізингового портфеля провідних компаній перевищив найоптимістичніші прогнози. Така тенденція утримувалася протягом 2012–2013 років, але вже з 2014 року ситуація різко змінилася негативним трендом, оскільки погіршилися ситуації в економічній та фінансовій сферах у зв'язку з військово-політичними подіями на сході України, що зумовили зростання ризиків та вартості фінансових ресурсів, ускладнення доступу лізингодавців до ринків капіталів, падіння кредитоспроможності потенційних лізингоотримувачів тощо. І лише з 2016 року знову спостерігається зростання обсягів лізингових операцій [5; 6].

На відміну від банківського кредиту, що став менш доступним як для юридичних, так і для фізичних осіб, лізинг сьогодні виступає єдиним ресурсом довгострокового фінансування в країні. І якщо у 2007–2012 роках вважалося, що лізинговий продукт значно дорожчий від банківського, то з 2015 року відсоткові ставки лізингових компаній знизилися. Суттєво змінилися підходи, програми, продукти та умови для отримання позитивного рішення за лізинговою угодою, зокрема збільшився відсоток власного внеску (авансового платежу), скоротився строк лізингової угоди, зменшився ліміт на загальну суму фінансування, критерії оцінки ризиків стали ще більш жорсткими, що, з одного боку, привело до суттєвого скорочення лізингового ринку, а з іншого боку, підвищило якість портфеля та його обслуговування.

Інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями протягом 2010–2017 років, представлена в табл. 2.

Найбільша кількість договорів фінансового лізингу припадала на 2013 рік і складала 11 083 договори, укладені фінансовими компаніями та юридичними особами на суму 31 553,1 млн. грн.

Протягом 2016 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть, згідно із законодавством, надавати фінансові послуги, укладено 9 160 договорів фінансового лізингу, що на 120% більше, ніж у 2015 році, а вартість договорів фінансового лізингу збільшилась на 56,9% і становила 9 822,3 млн. грн.

Кількість діючих договорів фінансового лізингу в 2016 році становила 17 тис. Цей показник виявився нижчим на 24% порівняно з показником 2015 року та на 30% нижчим порівняно з показником 2014 року. Вартість діючих договорів фінансового лізингу торік становила 22,8 млрд. грн., що на 13% менше, ніж у 2015 році, та втричі менше, ніж у 2014 році [7].

Для розуміння поточної ситуації на ринку фінансових послуг України необхідно дослідити структуру укладених договорів фінансового лізингу у розрізі галузей, що представлена на рис. 2.

На відміну від європейських країн, де найбільш популярною для лізингу є нерухомість, в Україні найбільшими споживачами лізингових послуг є транспортна галузь, сільське господарство, добувна промисловість, сфера послуг, будівництво. Цьому сприяє досить потужний попит на легковий та комерційний транспорт, зростання привабливості аграрного бізнесу для фінансових структур завдяки збільшенню його прибутковості, а також висока ліквідність предмета лізингу. У разі несплати платежів за договором його можна легко вилучити та реалізувати на вторинному ринку.

Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії зображено на рис. 3.

Станом на 31 грудня 2016 року спостерігається тенденція зменшення частки довгострокових дого-

Таблиця 2

Інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями [2]

Період	Вартість договорів фінансового лізингу, укладених за період, (млн. грн.)		Кількість договорів фінансового лізингу (од.), укладених за період	
	юридичними особами	фінансовими компаніями	юридичними особами	фінансовими компаніями
2010 рік	4 965	7,6	5 090	14
2011 рік	11 327,7	9,7	10 906	14
2012 рік	14 708,8	1,7	10 826	6
2013 рік	31 536,6	16,5	11 051	32
2014 рік	7 181,0	257,4	8 940	26
2015 рік	6 241,4	20,2	4 098	21
2016 рік	9 755,0	67,3	9 122	38
9 місяців 2017 року	9 209,3	121,4	5 707	36

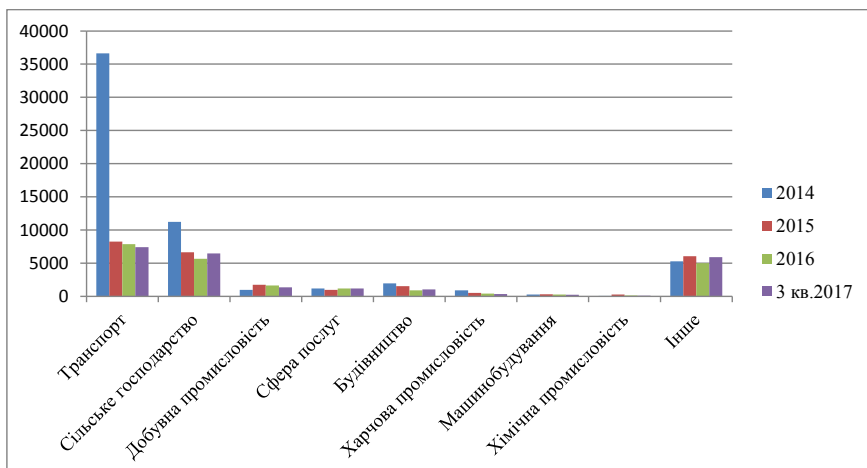

Рис. 2. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за галузями, млн. грн. [2]

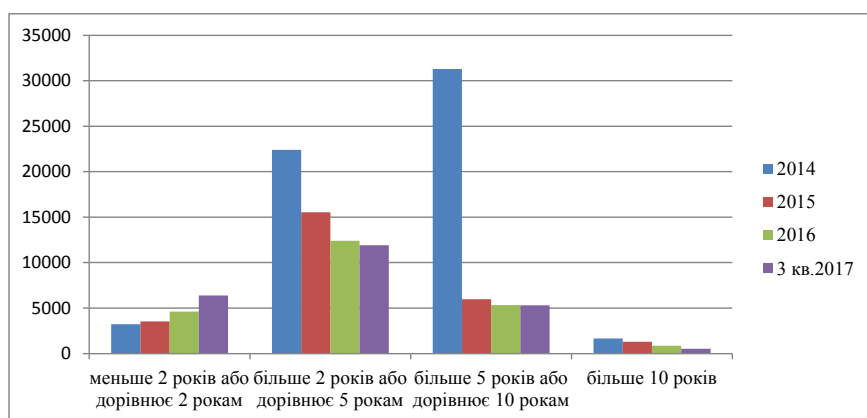

Рис. 3. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії, млн. грн. [2]

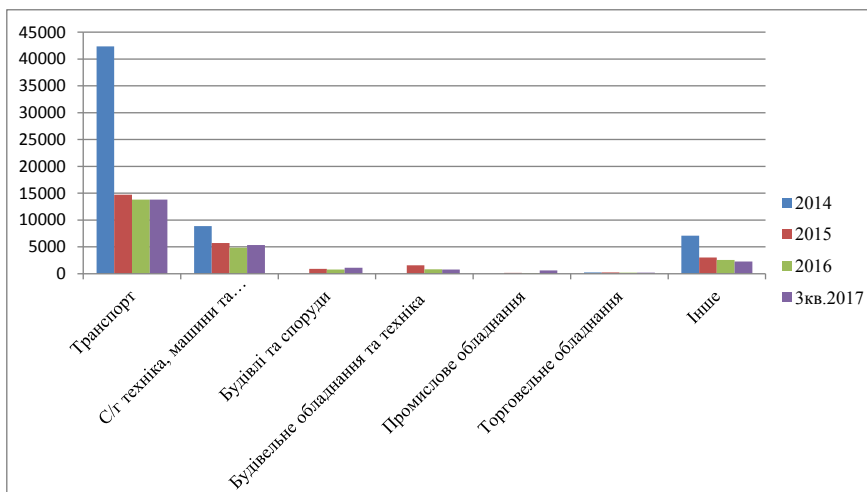

Рис. 4. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу на кінець періоду за обладнанням, млн. грн. [2]

ворів лізингу. Вартість договорів, термін дії яких більше 5 або дорівнює 10 рокам порівняно з аналогічною датою минулого року, зменшилась на 11% (655,3 млн. грн.), договорів з терміном дії більше 10 років зменшилась на 33,8% (437,5 млн. грн.). Вартість договорів фінансового лізингу строком до

всіх проданих авто, або кожен дванадцятий автомобіль. Для порівняння, банки профінансували купівлю 12–13% авто. Аграрний сектор сумарно отримав 640 предметів лізингу на 2 млрд. грн.

За результатами 2017 року обсяг угод українських лізингових компаній збільшився майже вдвічі. Лізинго-

2 років показала ріст на 30,5% (1 075,8 млн. грн.), строком від 2 до 5 років зменшилась на 20,3% (3 153,1 млн. грн.).

Вартість договорів фінансового лізингу на кінець періоду за обладнанням представлена на рис. 4.

Основні об'єкти фінансового лізингу за чинними договорами станом на 31 грудня 2016 року такі: транспортні засоби – 13 828,2 млн. грн., або 59,7% від загальної суми договорів; техніка, машини та устаткування для сільського господарства – 4 845,2 млн. грн. (20,9%); будівельне обладнання та техніка – 821,0 млн. грн., або 3,5% від загальної суми договорів.

Джерела фінансування лізингових операцій за 2014–2017 роки, що здійснені юридичними особами, а саме лізингодавцями та фінансовими компаніями, наведено на рис. 5.

За 2016 рік загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб, а саме лізингодавців та фінансових компаній, становить 7 578,0 млн. грн., що на 2 635 млн. грн., або на 53,3%, менше порівняно з відповідним періодом 2015 року. У структурі джерел фінансування лізингових операцій юридичних осіб лізингодавців найбільшу частку займає власний капітал 48,9% (3 690,2 млн. грн.).

Отже, за результатами 2016 року ринок лізингу України, згідно з версією Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців», склав 0,2% від ВВП країни і близько 6% від усіх капітальних інвестицій. Структура лізингового ринку така: 70% – автомобілі, 27–28% – сільськогосподарська і спеціальна техніка. 5 800 автомобілів – максимальне проникнення в авторинок за всю історію лізингу в Україні. Це 8,3%

вий ринок не тільки повністю відновився, але й набирає значних обертів. Портфель лізингових компаній зараз зростає швидше, ніж ВВП країни. Цей сегмент розвивається темпами, набагато більшими, ніж банківське кредитування. Так, за 9 місяців 2017 року компаніями-учасниками Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців» надано в лізинг техніки та обладнання більше, ніж за весь 2016 рік. Вартість чинних договорів фінансового лізингу станом на 30 вересня 2017 року становить 24 139,4 млн. грн. Вартість об'єктів лізингу, що є предметом договорів, становить 7 509,8 млн. грн.

За три квартали 2017 року обсяг нового бізнесу лізингових компаній склав 6,89 млрд. грн. (сукупна вартість предметів лізингу), що на 103% перевищує аналогічні показники 2016 року. Це значно збільшило кількість замовлень на лізинг техніки різного призначення у вітчизняних компаній. Так, станом на 30 вересня 2017 року загальний обсяг портфеля лізингових компаній-членів Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців» склав 10,614 млрд. грн., що на 474 млн. грн., або 5%, більше, ніж за такий період минулого року. Лідерами за приростом лізингового портфеля стали такі компанії, як «Ленд Ліз» (торгова марка «Альфа-лізинг») (+62% по відношенню до загального обсягу лізингового портфеля станом на кінець 2016 року); «Теком-Лізинг» (+38%); «ОТП-Лізинг» (+28%) [5].

Збільшення обсягів фінансування предметів лізингу відбувається як за рахунок активізації роботи з клієнтами, які раніше мали досвід роботи з лізинговими компаніями, так і за рахунок налагодження співпраці з представниками малого і середнього бізнесу, реалізації різних роз'яснювальних програм, підвищення обізнаності щодо тих можливостей і переваг, які надає фінансовий лізинг. Малий та середній бізнес починає більше розуміти переваги різних небанківських способів фінансування, тоді як банківський ринок залишається «зарегульованим», дуже часто банківські кредити є недоступними для малого та середнього бізнесу.

Лізингові компанії нарощують обсяги фінансування на фоні негативної динаміки банківського кредитування: за 9 місяців 2017 року обсяг банківських кредитів, наданих суб'єктам господарювання, зменшився на 14,540 млрд. грн. (-1,7%) до 832,552 млрд. грн.; а обсяг кредитів, виданих фізичним особам, зріс на 1,050 млрд. грн. (+0,7%) до 158,435 млрд. грн. Небанківські компанії набагато швидше приймають рішення, ніж банки, вони є більш клієнторієнтованими та мають можливість пропонувати фінансування за більш низькими ставками.

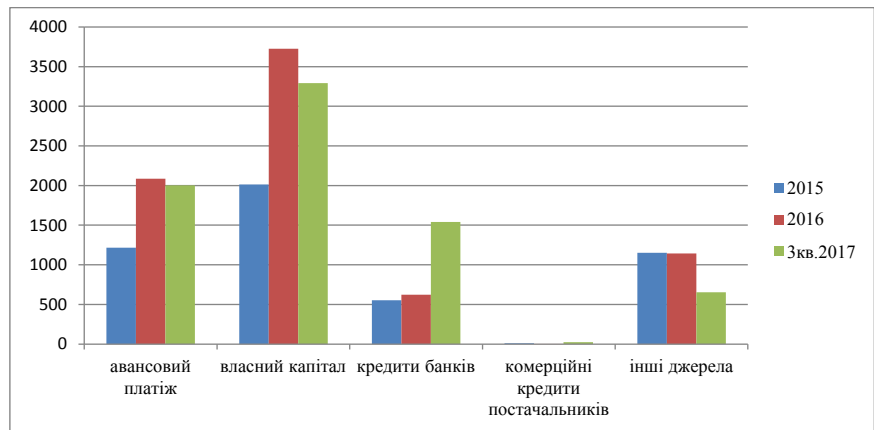

Рис. 5. Структура джерел фінансування лізингових операцій, млн. грн. [2]

Покращенню ситуації на ринку лізингових послуг деякою мірою сприяє і розширення джерел фондування лізингових компаній. Так, зокрема, в третьому кварталі 2017 року Європейським банком реструктуризації та розвитку вперше за його історію було надано кредит в розмірі 550 млн. грн. одній із учасниць асоціації для фінансування потреб малого та середнього бізнесу в Україні.

Зростання інтересу до лізингу обумовлене, зокрема, підвищенням обізнаності потенційних клієнтів щодо можливостей та переваг фінансового лізингу, чому сприяє розпочата в 2017 році активна довгострокова співпраця асоціації з проектом USAID «Трансформація фінансового сектору» в частині розвитку умов доступності малого та середнього бізнесу до фінансування, зокрема за рахунок фінансового лізингу. Крім популяризації лізингу, це сприяє покращенню умов у веденні бізнесу та питанню вдосконалення нормативної бази компаній [5].

З метою покращення якості надання послуг з фінансового лізингу та оздоровлення галузі були зроблені певні кроки. Так, у грудні 2016 року набула чинності Постанова КМУ про ліцензійні умови [8]. Першим під ліцензування потрапив фінансовий лізинг. Нині відбувається процес ліцензування тих учасників, які раніше надавали такі послуги, їм було надано термін до 10 червня 2017 року для приведення своєї діяльності у відповідність до цих вимог [7]. В 2017 році Нацкомфінпослуг завершила ліцензування лізингової діяльності. Станом на 1 грудня 2017 року ліцензію на надання послуг з фінансового лізингу отримали 364 компанії (86 лізингодавців, що є юридичними особами (нефінансовими установами) та 278 фінансових компаній).

Таким чином, надзвичайно позитивна динаміка збільшення обсягу лізингових операцій у 2016–2017 роках свідчить про те, що фінансовий лізинг є ефективною альтернативою банківському кредитуванню та єдиним доступним джерелом фінансування потреб українського бізнесу.

Основними тенденціями ринку лізингу в Україні можна назвати:

- зниження кількості лізингових компаній, які активно фінансують угоди;
- зосередження на ефективному адмініструванні наявного портфеля та максимізації повернення раніше інвестованих фінансових ресурсів;
- аграрний сектор як основний клієнт лізингових компаній;
- укладання угод на поодинокі та високоліквідні предмети (сільськогосподарська техніка, легкові автомобілі);
- співпраця виключно зі стабільними компаніями, що не менше 3-х років успішно функціонують на ринку;
- активна реалізація вилучених предметів у повторний лізинг чи продаж.

Однак існує декілька перешкод, які заважають нормальному функціонуванню ринку лізингу України. По-перше, це дискримінаційне оподаткування, зокрема ПДВ під час вилучення предметів лізингу. На відміну від банків, для лізингодавців це питання залишається неврегульованим другий рік. І внаслідок цієї дискримінації додатковий податок на галузь складає 20%. Для вирішення цієї проблеми Асоціація лізингодавців подала на розгляд Кабміну законодавчі ініціативи, які схвалив ЄБРР, а також сподівається на підтримку Уряду в цьому питанні. По-друге, в Україні існує застаріла нормативна база щодо лізингу. Асоціація спільно з профільним парламентським комітетом і регулятором ринку виступила з пропозицією прийняти новий Закон «Про фінансовий лізинг», який би створив поле для приходу нових гравців, підвищення конкуренції в галузі та зниження цін. По-третє, недоліки судової системи, що дають змогу боржнику користуватися автомобілем без оплати; діяльність на ринку шахраїв, які видають себе за професійні лізингові компанії, а також відсутність довгострокового гривневого фондування. По-четверте, відсутність пільг для становлення лізингу та укріплення його позицій на ринку фінансових послуг.

Подальший розвиток небанківських форм фінансування бізнесу в Україні буде залежати від змін в законодавчому регулюванні на ринку небанківського фінансування. Дуже важливим є прийняття нової редакції законопроекту «Про фінансовий лізинг» [9] та внесення змін до інших законодавчих актів, які його регламентують, а також регулюють питання захисту як лізингодавця, так і лізингоотримувача, що дасть змогу створити необхідні умови для залучення додаткових інвестицій в економіку. Жодна з програм Уряду щодо підтримки фінансування малого та середнього бізнесу, агросектору тощо не передбачає стимулювання використання фінансового лізингу саме для оновлення виробничих потужностей підприємств.

Експерти прогнозують подальше зростання ринку лізингових послуг в Україні, зокрема, якщо профільний Закон («Про фінансовий лізинг») приймуть, темпи розвитку ринку в подальших роках ще більше прискоряться. Якщо Уряд запровадить спеціальні програми стимулювання використання лізингу малим та середнім бізнесом, то ринок може взагалі зрости в 3–4 рази. Це може бути податкове стимулювання, різні компенсаційні механізми та програми здешевлення вартості обладнання, яке передається в лізинг.

Основними напрямками покращення ситуації на ринку фінансових послуг є вдосконалення законодавчої бази та її гармонізація з міжнародними нормами; зниження вартості кредитних ресурсів, які б не перевищували 20% річних, для забезпечення ефективності лізингових операцій; зниження вартості нотаріальних послуг з оформлення договору лізингу з метою послаблення фінансового навантаження на учасників лізингової угоди; сприяння розвитку інфраструктури ринку лізингових послуг; розвиток системи гарантій і страхування предметів лізингу; розробка комплексу заходів для збільшення іноземних інвестицій; посилення зацікавленості банків через систему пільг у довгостроковому кредитуванні лізингових угод; створення лізингових центрів, які б спеціалізувалися на наданні лізингових послуг для підтримки діяльності стартапів та малих підприємств; формування бази даних про попит і пропозицію на обладнання, транспорт та устаткування для покращення пропозиції лізингу [10].

Для активізації діяльності лізингових компаній необхідні відповідні макроекономічні умови, що передбачає зменшення середньозваженої ставки НБУ за всіма інструментами, зростання національної економіки, скорочення рівня безробіття, активізацію кредитування комерційними банками. Крім цього, необхідні відповідні інституційні умови, що визначає необхідність проведення глибоких реформ у державній політиці регулювання вітчизняного ринку лізингу, вдосконалення нормативно-законодавчого забезпечення захисту правових та майнових інтересів учасників лізингової діяльності, бухгалтерського та податкового обліку цих операцій, механізмів банківського кредитування лізингодавців [6].

Висновки з проведеного дослідження. Нині ринок лізингу в Україні перебуває на стадії становлення, очевидним є збільшення обсягів лізингових операцій, основна вартість лізингових угод припадає на транспорт і сільське господарство. Основними причинами нерозвиненості лізингових послуг під час фінансування бізнесу є застаріле законодавство, яке регулює небанківський сектор, незначний досвід та недостатній рівень фінансових знань підприємців.

Для розвитку ринку лізингових послуг необхідним є формування сприятливої нормативно-законодавчої бази, створення державних програм сти-

мулювання лізингу, зниження вартості лізингових послуг, підвищення платоспроможності споживачів лізингових послуг, розвиток інфраструктури ринку лізингу, підвищення рівня кваліфікації персоналу та обізнаності з питань лізингу серед громадян та представників малого і середнього бізнесу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: www.nfp.gov.ua.
3. Офіційний сайт Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців». URL: <http://www.uul.com.ua>.
4. Рейтинг лізингових компаній за результатами першого півріччя 2016 року. URL: <https://sites.google.com/site/finansidem/novini-ta-podiie/rejtinglizingovihkompanijzarezultatamipersogopivricca2012>.
5. Новини лізингового ринку. URL: <http://www.uul.com.ua/press/leasnews>.
6. Нетудихата К. Аналіз динаміки розвитку лізингу в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 12. С. 210–214.
7. Лізинг в Україні – 2016. URL: <https://finpost.com.ua/news/2401>.
8. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): Постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 року № 913. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-p>.
9. Проект Закону України «Про фінансовий лізинг» від 19 квітня 2017 року № 6395. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH4XN00A.html.
10. Драбовський А. Лізинг як альтернативна форма фінансування та інвестування в сучасних умовах. Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. № 3. С. 65–72. URL: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/721.pdf>.

REFERENCES:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), Commercial Code of Ukraine. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (Accessed 25 January 2017).
2. Natsionalna komisiiia, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuвання u sferi rynkiv finansovykh posluh [National Commission for the regulation of financial services markets]. URL: www.nfp.gov.ua (Accessed 25 January 2017).
3. Asotsiatsiia "Ukrainske obiednannia lizynhodavtsiv" [Ukrainian Association of Lessors]. URL: <http://www.uul.com.ua> (Accessed 25 January 2017).
4. Reitynh lizynhovyykh kompanii za rezultatamy pershoho pivrichchia 2016 [Rating of leasing companies by results of the first half of 2016]. URL: <https://sites.google.com/site/finansidem/novini-ta-podiie/rejtinglizingovihkompanijzarezultatamipersogopivricca2012> (Accessed 25 January 2017).
5. Novyny lizynhovoho rynku [News of the leasing market]. URL: <http://www.uul.com.ua/press/leasnews> (Accessed 25 January 2017).
6. Netudykhata K. (2015) Analiz dynamiky rozvytku lizynhu v Ukraini [Analysis of the leasing development dynamics in Ukraine]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment, vol. 12, pp. 210–214.
7. FinPost (2017) Lizynh v Ukraini – 2016 [Leasing in Ukraine – 2016]. URL: <https://finpost.com.ua/news/2401> (Accessed 25 January 2017).
8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of Licensing conditions for the conduct of economic activities for the financial services provision (except for professional activities in the securities market)". URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-p> (Accessed 25 January 2017).
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), Draft Law of Ukraine "About financial leasing". URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH4XN00A.html (Accessed 25 January 2017).
10. Drabovskiy A. (2012) Lizynh yak alternatyvna forma finansuvannia ta investuvannia v suchasnykh umovakh [Leasing as an alternative form of financing and investment in modern conditions]. Zbirnyk naukovykh prats VNAU, vol. 3, pp. 65–72.

Borysiuk I.O.PhD in Economics,
Associate professor of the Department of Economics
National Aviation University**Tsybulska A.S.**Student
National Aviation University**ANALYSIS OF THE LEASING SERVICES MARKET IN UKRAINE**

For today, leasing is one of the most promising and effective tools for financing enterprises investments, which helps to upgrade the outdated material and technical base of business entities, obtaining access to the latest machines and modern technologies at a relatively low price, the development of small and medium enterprises.

Analyzed main indicators characterizing the provision of financial leasing services in Ukraine: number of legal entities – lessors and financial companies providing financial leasing services in Ukraine; the amount and value of financial lease agreements concluded by legal entities and financial companies; the value of financial leasing contracts by branches, their term of operation, equipment, sources of leasing operations financing.

The main trends that determine the development of the leasing market in Ukraine are: reducing the number of leasing companies that are actively financing deals; focusing on the effective administration of an existing portfolio and maximizing the return of previously invested financial resources; the agrarian sector and the transport industry as the main clients of leasing companies; conclusion of agreements on single and high-liquid items (agricultural machinery, cars); cooperation exclusively with stable companies, which have been successfully operating in the market for at least 3 years.

The main obstacles to development and effective use of leasing to finance the needs of Ukrainian business can be called as discriminatory taxation, including VAT after seizing items of leasing; outdated regulatory framework for leasing; disadvantages of the judicial system, allowing the debtor to use the car without payment; activity on the market of fraudsters, who make themselves professional leasing companies; the absence of privileges for the formation of leasing in the financial services market.

To enhance the activity of leasing companies and improve the situation on the leasing services market in Ukraine, it is necessary to improve the legislative framework and its harmonization with international norms, to create state incentive programs for leasing, reduce the cost of leasing services, increase the solvency of consumers leasing services, develop the infrastructure of the leasing market, improve the level of personnel qualification and awareness of leasing issues among citizens and representatives of small and medium businesses.